

i těm badatelům, kteří nemohou z ekonomických důvodů cestovat na velké mezinárodní konference. Prostor dostali i studenti. Kolorit konference podtrhly také oslavy polské nezávislosti a svatomartinské poznaňské rogale podávané v rámci konferenčního občerstvení. Přestože se z pravidelných účastníků *American*

Indian Workshopu nikdo nezúčastnil (do velké míry právě z ekonomických důvodů), Fakulta anglistiky si udělala předpremiéru, protože v roce 2019 plánuje hostit právě *American Indian Workshop*.

Livia Šavelková
(KSV FF, Univerzita Pardubice)

29. mezinárodní sympozium ICTM Study Group on Ethnochoreology, Graz, Retzhof Castle, Rakousko 9.–16. 7. 2016

Ethnochoreologická studijní skupina působící jako součást Mezinárodní rady pro tradiční hudbu UNESCO (ICTM) neslevila ze svých bienálních sympozií, která se konají nepřetržitě od roku 1962, a stejně jako v předchozích ročnících prokázala i letos svou nezlomnou životaschopnost. Organizace setkání ethnochoreologů s přesahem do řady dalších humanitních i společenskovědních disciplín téměř z celého světa se ujala tentokrát University of Music and Performing Arts v rakouském Grazu, zastoupená badateli Etnomuzikologického ústavu v čele s Kendrou Stepputat. Stejně jako v minulých ročnících se výběru příspěvků ujala programová komise, tentokrát ve složení: Mohd Anis Md Nor (Malajsie), Yolanda van Ede (Nizozemí), Gediminas Karoblis (Norsko), Rebeka Kunej (Slovinsko), Mats Melin (Irsko) – a neměli lehký úkol. Pro nebývalý zájem přihlášených bylo nutné vzhledem k časovým možnostem (i přestože sympoziu byl vyhrazen celý týden) a po pečlivém zvážení téměř polovinu přihlášek vyřadit. Do nabitého týdenního programu se nakonec vešlo 36 samostatných prezentací, 6 panelů s maximem tří referujících a 15 posterů. K tomu nutno připočítat DVD prezentaci, neméně důležité večerní workshopy, zprostředkující výuku

štýrské hudebně taneční kultury párových tanců a jódlování, a půldenní exkurzi do Štýrského Hradce.

Sympoziu dominovala jako obvykle dvě hlavní témata: *Dance and the Senses* a *Dancing and Dance Cultures in Urban Contexts*. Příspěvky týkající se prvního tématu, zaměřeného na tanec a smyslové vnímání, byly založeny na skutečnosti, že taneční projev potřebuje ke sdělení významu zapojení emocí, kreativity, vstřebává kulturní vlivy a pracuje se symbolickým vyjádřením. To vše se děje skrze proprioceptivní vnímání vlastního těla a jeho pohytek v souladu s pěti externími smysly (zrak, sluch, dotek, čich a chuť). Smyslové vnímání se neodvíjí pouze v souladu s vnímáním kultury a její (re)prezentace, ale rovněž se sociální hierarchizací a genderovými hledisky. Znamená to, že efemérnost těla ve smyslu „tady a teď“ vytváří specifickou situaci, kdy jednotlivec vnímá své tělo, které je zároveň vnímáno okolím. Vytváří se tak propletenec různorodých vztahů, které navozují mnohé otázky.

Ze základních tezí prvního tematického okruhu tak vyplynula celá řada vedlejších témat a otázek, k nimž směřoval obsah jednotlivých příspěvků. Do centra pozornosti se dostala zejména otázka, jak si s problematikou tance a s ním spojeného

smyslového vnímání poradí v konceptuální a teoretické rovině samotná etnochoreologie (např. C. Quigley, Irsko: *Sensory Relationality*). Dalším bodem k přemýšlení se stala skutečnost, jak se ve specifických kulturních perspektivách projevuje smyslové vnímání tančícího těla (např. irský panel C. Foley, O. Ni Bhrian, B. de Gallaí – *A Sense of Irish Dancing: A Matter of Embodiment*). Některé příspěvky se soustředily na to, jakým způsobem je v senzorní prezentaci konstituována tělesnost a prostor (např. S. Varga, Maďarsko: *Dance-Proxemics in the Villages of Transylvanian Plains*). Podnětem k diskusi se stala také otázka, jakým způsobem může přístup senzorního vnímání tance a tanečnicka přispět k obecnějšímu teoretickému studiu sociokulturní role smyslového vnímání (např. M. A. Md Nor, Malajsie: *Dancing the Qualb: Sensorial Perception of Sufism in Zapin*). Na řadu se dostaly také úvahy o tom, jaké mohou být kulturní obměny při konceptualizaci smyslového vnímání tance (např. A. Nahachewsky, Kanada: *Communicating with the Eyes: Participatory and Presentational Ukrainian Dance*). V neposlední řadě se nabídl také zamyšlení nad způsobem, jakým se etnochoreologové zabývají problematikou tance a jeho smyslového vnímání v digitální době (např. norský panel – M. Strandén, S. Viken, T. Erlien: *Comparing Bodily and Digital Senses for Analysing and Transferring Traditional Music and Dance*).

Druhým tématem symposia se stal tanec a taneční kultury v urbánních kontextech. Vycházelo se zde z předpokladu, že řada tanečních forem, stylů a kultur, které jsou praktikovány v globálním měřítku, přesídlily z míst, kde vznikly a byly po dlouhou dobu rozvíjeny. Nejde tu však o souvislosti s tématy migrace a diaspory, ale terčem pozornosti se stávají taneční kultury či tance, které mají svůj původ v lokálních komunitách, avšak svou dnešní podobu dostaly po dobu své existence mimo původ

svého vzniku jako internacionalizované městské kulturní projevy. V nových kontextech jsou pak tyto projevy vnímány jako mezinárodní a městské a jejich původ je často neurčitý nebo diskutabilní. Téma bylo rozvinuto mnoha směry, které zohledňovaly otázky spojené se zkoumáním způsobu, jakým se tance či taneční kultury šíří, aby se staly mezinárodním jevem (např. švédský panel – L. Hemerson, A. Nyander, M. Nilsson: *From Rural Dancing to Plural Dancing*; nebo také panel D. I. Nyberg, USA, L. Mellish, UK, N. Green, UK: *The Balkan Folk Dance Scene: An urban Fascination, a Meeting of Cultures*). Na to bezprostředně navazovala otázka, jakým způsobem se proměnila lokální taneční praxe v praxi mezinárodní a jak se proměnil taneční styl transmisí z lokálního prostředí do urbánního prostoru (např. A. Kaeppler, USA: *Two Tongan Dance Forms in Modern Contexts*; E. Djebbari, UK: *Dancing Salsa in Africa: Claiming Origins, Urban Life and Cosmopolitanism*; K. Stepputat, Rakousko: *Tango Journeys – Going on Pilgrimage to Buenos Aires*). Otázku přenosu a transformace rurální taneční kultury do městského prostředí teoreticky podchytil s poukázáním na terminologickou labilitu některých pojmů příspěvek J. Torpa, SRN: *Underlining Differences: (urban) „popular“ vs. (rural) „folk“*; konkrétní příklad poskytl český panel – D. Stavělová, K. Černíčková, M. Kratochvíl: *Traditional festivity in the Public/Private Sphere of the City: Music and Dance Repertory Process*.

Symposium Etnochoreologické studijní skupiny zaznamenalo v letošním roce příliv mladých badatelů rekrutujících se ze specializovaného magisterského programu Erasmus Mundus Choreomundus – International Master for Dance knowledge, Practice and Heritage. Program je realizován univerzitami NTNU v Trondheimu, Université Blaise Pascal v Clermont Ferrand, University of Roehampton v Londýně a University of Szeged. Pro programovou komisi tak

nebylo snadné vyřešit nárůst poptávky po zapojení se do této mezinárodní badatelské skupiny, aniž by byl narušen její dosavadní étos, spočívající především v rozvíjení tzv. badatelské konverzace. Snaha vyhnout se proměně sympozia a jeho studijního charakteru v konferenci s jednorázovou a účelovou prezentací bez perspektivy dalšího dialogu navodila následné diskuse o dalších

perspektivách této mezinárodní skupiny. Důraz tu byl kladen především na zachování těch kvalit, které dosud vedly k dosažení mnoha společných výsledků umožněných živými mezilidskými kontakty, neutuchající diskusí a kontinuálním rozvíjením společného paradigmatu disciplíny.

Daniela Stavělová (EÚ AV ČR, v. v. i.)